

Onderwerp: Voorzieningennota

Ons kenmerk: 13RV000016

Programma(speerpunt): Samenleven/Wonen

Nummer: **7**

Elst, 5 maart 2013

AAN DE RAAD

1. Samenvatting

In de voorzieningennota presenteren wij de kaders om in samenwerking met de samenleving (inwoners, marktpartijen, instellingen en verenigingen) te komen tot een passend en financieel duurzaam voorzieningenniveau in de gemeente Overbetuwe. Verschillende ontwikkelingen, zoals de beleidsmatige veranderingen (decentralisaties), demografische ontwikkelingen en financiële overwegingen maken het noodzakelijk om op een nieuwe manier om te gaan met maatschappelijke accommodaties.

We kiezen in de nota voor het scenario 'Organiseren van de betrokkenheid van de samenleving'. Wat dit precies inhoudt, hebben wij aan u gepresenteerd tijdens de politieke avond van 18 december 2012. De hoofdlijn van de visie is het delen van de verantwoordelijkheden voor accommodaties met de samenleving.

De lijn die we kiezen in de voorzieningennota vraagt om een verandering van de rol van 'de gemeente' en van 'de samenleving'. De rol van de gemeente verandert (van automatisch initiëren en realiseren naar compenseren en regisseren). De keuze voor het compensatieprincipe betekent dat we de beweging van 'recht op een voorziening' naar een 'compenserende rol' van de gemeente maken. De vraag is dan wat de gemeente nog kan en wil bijdragen als de eigen kracht van de samenleving wordt benut. Inwoners en verenigingen krijgen in ieder geval meer verantwoordelijkheden voor 'hun' accommodaties. Het beste kan deze verandering als 'kanteling' worden omschreven. In dat opzicht sluiten we nauw aan bij de sociale visie en het Wmo-principe van de kanteling.

Nu de visie op papier staat, is de volgende stap het vertalen van de visie naar een uitvoeringsplan. Dit gaan we gezamenlijk aan de hand van 'het gesprek' met de samenleving oppakken. Een kenmerk daarvan is dat we van te voren niet exact kunnen voorspellen welke uitkomsten dit zal opleveren. Wel geven we kaders mee, waarbinnen het uitvoeringsplan kan worden uitgewerkt. Deze kunt u lezen onder punt 4.

2. Waarom naar de raad

In deze nota stellen we de beleidsinhoudelijke kaders voor het uitvoeringsplan voor onze maatschappelijke accommodaties vast. Het stellen van deze kaders is een bevoegdheid van u op grond van artikel 108 van de Gemeentewet.

3. Doelstelling en beoogd meetbaar effect

De voorzieningennota is de eerste stap op weg naar het uiteindelijke beleidsdoel: een passend, toekomstbestendig en (financieel) duurzaam voorzieningenaanbod in onze gemeente. Het doel van de voorzieningennota is om een visie te presenteren op en kaders te stellen voor het uitvoeringsplan. Het uitvoeringsplan is de tweede stap. In dit uitvoeringsplan werken we concrete onderwerpen verder uit, zodat we tot de uitvoering kunnen overgaan. We hebben in de collegeopdracht al vastgelegd dat we de uitvoering

willen uitsmeren over een periode van 10 jaar, omdat we niet alles tegelijk kunnen doen. De visie in de voorzieningennota helpt ons om de prioriteiten te stellen.

4. Argumenten en alternatieven

Op 18 december 2012 hebben wij een presentatie gegeven van de voorzieningennota en hebben we met u gediscussieerd over de inhoudelijke lijn. U heeft overwegend instemmend gereageerd op de visie van de voorzieningennota. We zijn vervolgens met de wijkplatforms/dorpsraden en de buitensportverenigingen in gesprek gegaan om ook hun reactie op onze plannen te horen.

Omdat u inhoudelijk al goed op de hoogte bent van de visie in de voorzieningennota, gaan we die nu niet meer uitgebreid herhalen. Wel staan we nog even kort stil bij de uitkomsten van de bijeenkomsten (a), de kaders voor het uitvoeringsplan (b) en het uitvoeringsplan voor het cluster buitensport (c).

a. Uitkomsten informatie- en discussiebijeenkomsten

Op 29 en 30 januari jl. hebben wij de voorzieningennota gepresenteerd aan de buitensportverenigingen en de dorpsraden/wijkplatforms. Het doel van deze bijeenkomsten was tweeledig. Allereerst wilden wij de mening van de betrokkenen over onze visie peilen. Ten tweede wilden we input ontvangen voor de op te stellen uitvoeringsplannen.

Visie

De dorpsraden en wijkplatforms hebben overwegend instemmend gereageerd op de visie. Het idee om meer verantwoordelijkheden neer te leggen in de samenleving wordt in grote lijnen ondersteund. Het besef dat de verhouding tussen samenleving - gemeente aan het veranderen is, is steeds meer aanwezig. Dat dit ook voor het accommodatiebeleid gevolgen heeft, wordt steeds meer als 'logisch' ervaren. De 'kantelingsgedachte' biedt mogelijkheden om het leggen van verantwoordelijkheden in de samenleving vorm te geven: op basis van nieuwe verhoudingen (meer samenwerking, minder dominante rol van de gemeente), in gesprek met betrokkenen en zonder dat de uitkomsten al vast staan.

De buitensportverenigingen vinden de uitwerking van de visie in een uitvoeringsplan belangrijker dan de visie op zich. Zij hebben de visie niet 'afgewezen', maar hebben wel aandachtspunten voor en bedenkingen bij het uitvoeringsplan genoemd. We hebben daarom vooral daarover gesproken. De opmerkingen gaan met name over de vraag tot waar het leggen van verantwoordelijkheden in de samenleving kan en moet gaan. Het is niet ondenkbaar dat het beroep op vrijwilligers wordt vergroot. Er zijn daarom wel wat bedenkingen bij de belastbaarheid van de vrijwilligers en verenigingen, ook in financiële zin. Het is belangrijk om daar in het uitvoeringsplan voldoende aandacht voor te hebben.

Uitvoeringsplan

Hiermee komen we automatisch aan bij het uitvoeringsplan. Allereerst is naar voren gekomen dat zowel de dorpsraden/wijkplatforms als de buitensportverenigingen bereid zijn om met ons mee te denken met het uitvoeringsplan. Het is ons echter duidelijk geworden dat er van de gemeente een initiërende en regisserende rol wordt verwacht. Zoals een deelnemer verwoordde: 'Je kunt niet van vrijwilligers verwachten dat ze, naast hun 'reguliere' vrijwilligerswerk', ook nog een uitvoeringsplan gaan maken en uitvoeren'. We moeten er dus voor waken vrijwilligers niet te overbelasten. We zullen in de uitvoering daarin een balans moeten zien te vinden. In ieder geval zal de voorzet voor een uitvoeringsplan van de werkorganisatie moeten komen. Wij denken dan in ieder geval aan:

- een concept prioritering;
- een inhoudelijk voorstel voor de onderwerpen die we in de nota hebben aangekondigd;
- uitlijning van het proces;
- praktische zaken zoals uitnodigen van partijen e.d..

b. Kaders voor het uitvoeringsplan

Wij gaan (geïnspireerd door de ervaringen vanuit de Wmo) 'het gesprek' aan met de samenleving. Een van de kenmerken van deze werkwijze is dat de uitkomsten van tevoren niet helemaal te voorspellen zijn. De werkwijze doet een beroep op meer creativiteit en flexibiliteit van de gemeentelijke organisatie én de samenleving.

Het betekent echter niet dat we het gesprek aangaan zonder te weten waar we naar toe willen. Daarom hebben we een aantal kaders gesteld, waarbinnen het uitvoeringsplan moet worden uitgewerkt.

1. De gemeente is en blijft verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting en kent een zorgplicht voor ruimte voor bewegingsonderwijs (gymzalen).
2. Huisvesting voor activiteiten op het gebied van vrijetijdsbesteding worden door de samenleving/markt opgepakt, in samenwerking met de gemeente.
3. De rol van de gemeente zal groter zijn als het beleid op het gebied van gemeentelijke zorgtaken hierom vraagt (we hebben het dan over ruimte voor activiteiten die nodig zijn in het kader van de ondersteuning van en zorg voor onze inwoners). Dit met het oog op onze (nieuwe) verantwoordelijkheden voor mensen die (tijdelijk) hulp nodig hebben.
4. Dorpshuizen (of het dorpshuisdeel van multifunctionele voorzieningen) worden in principe commercieel geëxploiteerd. De gemeente investeert niet meer in (nieuwe) dorpshuizen. Een uitzondering bij de ondersteuning van dorpshuizen *kan* worden gemaakt voor kernen waar geen alternatieve ontmoetingsruimtes voorhanden zijn en evenmin mogelijkheden zijn om alternatieven te ontwikkelen. Voorwaarde is dan wel dat inwoners zelf voldoende betrokkenheid organiseren. Deze beleidslijn geldt óók voor dorpshuizen die niet in ons eigendom zijn.
5. Gebruikers in het cluster buitensport krijgen meer verantwoordelijkheden voor hun accommodaties. We starten samen met de gebruikers een proces op, waarin verantwoordelijkheden worden overgeheveld naar de gebruikers.
6. Het aanbod aan binnensportaccommodaties volgt uit de behoefte die er is vanuit het (bewegings)onderwijs. In een cluster van kernen is tenminste één grotere binnensportvoorziening aanwezig voor verenigingsgebruik.
7. De komende jaren kan het zojuist gerenoveerde zwembad De Helster mee. Binnen tien jaar is er een visie op zwembaden in onze gemeenten, waarin de mogelijkheden van meer marktwerking worden betrokken.
8. Het benutten van leegstaande en vrijkomende onderwijsruimte is een serieuze optie voor het huisvesten van maatschappelijke activiteiten. Het benutten van deze accommodaties voor maatschappelijk gebruik gaat vóór het realiseren van nieuwe accommodaties.

c. Opzet van uitvoeringsplannen

Voor het uitvoeringsplan van het cluster buitensport stellen wij voor om een extern en gespecialiseerd (advies)bureau te laten kijken naar de wijze van invoering van de voorstellen op het gebied van de buitensport. Dit bureau zal met een advies komen over de verdere uitlijning van het proces dat we met verenigingen gaan doorlopen. Om dit te kunnen uitvoeren is een uitvoeringsbudget benodigd. Meer daarover kunt u lezen onder punt 7.

Naast een uitvoeringsplan voor het cluster buitensport moet er ook een plan komen voor de (overige) maatschappelijke voorzieningen. Wij zijn op dit moment aan het bekijken op welke manier we dat het beste kunnen invullen. Dit is echter óók afhankelijk van de rol die inwoners, verenigingen en instellingen kunnen en willen nemen. Om die reden hebben we voor dat uitvoeringsplan nog geen uitvoeringsbudget vastgesteld. Mocht dat in een later stadium nodig zijn, dan zullen wij dat alsnog doen.

Wij stellen u voor om in te stemmen met de visie en ons opdracht te geven tot het opstellen van een uitvoeringsplan.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Uitvoering

Als u instemt met de visie, starten we het proces op om tot uitvoeringsplannen te komen. De eerste aanzet daartoe kunt u lezen in de nota op pagina 14 tot en met 16.

We willen het doel om tot een passend en (financieel) duurzaam voorzieningenaanbod te komen bereiken door met de samenleving in 'gesprek' te gaan. Het gesprek is erop gericht om betrokkenheid te organiseren en te bekijken welke bijdrage van de samenleving verwacht kan worden en op welke onderdelen eventueel de gemeente aan zet is. Dit gesprek zal resulteren in tenminste twee uitvoeringsplannen: één voor maatschappelijke voorzieningen en één voor het cluster buitensport.

Evaluatie

Over de vraag *'wat, hoe en wanneer gaan we evalueren'* kunnen we pas iets zeggen op het moment dat het uitvoeringsplan afgerond is. Omdat we in deze nota van de werkwijze uitgaan dat het eindresultaat op voorhand nog niet helemaal te voorspellen is, kunnen we nu nog niet gedetailleerd een evaluatieplan opstellen. Wij komen daar in een later stadium op terug als we u het uitvoeringsplan voorleggen ter besluitvorming.

6. Communicatie

Wij informeren de partijen die hebben meegedacht met de voorzieningennota schriftelijk over uw besluit. Dat zijn in ieder geval de dorpsraden, wijkplatforms en buitensportverenigingen.

Wij gaan daarnaast op zoek naar partners om het uitvoeringsplan op te stellen. Een aantal partijen heeft zich inmiddels al gemeld om mee te denken (Welzijnsstichting STUW en de drie woningcorporaties die in onze gemeente actief zijn). De dorpsraden en wijkplatforms zien ook een rol voor zichzelf weggelegd om partijen te enthousiasmeren om mee te denken.

7. Kosten, baten en dekking

Uitvoeringsplan cluster buitensport

Voor het opstellen van een uitvoeringsplan voor het cluster buitensport is specifieke kennis en ervaring nodig. Daarom willen wij dit proces laten begeleiden door een daarin gespecialiseerd adviesbureau. Wij denken dat een budget van 20.000 euro hiervoor toereikend is. Op dit moment is er geen apart uitvoeringsbudget voor de voorzieningennota. Wel is er nog een restant van een voorbereidingskrediet voor de voorzieningennota, dat in 2012 is toegekend met de vaststelling van de collegeopdracht voor de voorzieningennota. Dit budget kan worden gebruikt voor het opstellen van een uitvoeringsplan.

Om het uitvoeringsbudget aan te vullen tot € 20.000 is een bedrag van € 15.309 nodig. Daarom hebben we een aanvullend budget ter hoogte van € 15.309 ter beschikking gesteld ten behoeve van het uitvoeringsplan.

Voor het uitvoeringsplan voor de overige maatschappelijke voorzieningen hebben we nog geen uitvoeringsbudget vastgesteld. Over de eventuele noodzaak hiervan komt binnenkort meer duidelijkheid.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

Th.M.M. Hoex

R.T. Metz

8. Relevante stukken

1. Voorzieningennota (visiestuk + bijlagen)
2. Memo opbrengsten bijeenkomsten (inhoudelijk verslag bijeenkomsten)
3. B&W Advies voorzieningennota november 2012 (procesmatige achtergrondinformatie)

Portefeuillehouder: G.C. Koopmans-Jacobs

Behandelend teammanager voor technische vragen: G. Gnodde, tel.: (0481) 362300,
email: g.gnodde@overbetuwe.nl